

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubljana, ponedeljek 29. julija 1940

Cena posamezni številki din 1'50

Ne zavisimo od imena

V naši javnosti se v zadnjem času silno mnogo razpravlja, po katerem sistemu bi morali urediti svoje gospodarstvo, da bi mogli biti kos sedanjim težavam. Predlagajo se vsi mogoči sistemi in načrti, celo fantastični načrti seljačke države. Pri tem pa se propagirajo ti načrti na način, kakor da bi bilo vse odvisno le od tega, če se odločimo za ta ali oni načrt in vse naše gospodarsko življenje se bo hipoma zboljšalo.

Toda od imena sistema, po katerem bi uredili svoje gospodarstvo, zboljšanje res ni odvisno. Naj se odločimo za ta ali oni sistem, razmere se ne bodo prav nič spremenile, če ne bomo tudi zboljšali način svojega gospodarjenja, če ne bomo delali več in bolje. Nič ne pomaga, če kdo utemeljuje dobroto tega ali onega sistema z dobrimi uspehi, ki jih je ta sistem doživel v drugih državah. Kar je dobro v eni državi, ni nujno dobro tudi v drugi. Poleg tega more imeti v eni državi neki sistem obstojnih pogojev, v drugi jih pa nima. V državi z odlično delujočim upravnim aparatom se more uvesti tudi najbolj kompliciran sistem, v državi s slabo upravo pa mora tak sistem povzročiti samo nepopravljiv kaos.

Zato je mnogo bolj pravilno, če mislimo na to, kako bi na podlagi lastnih razmer ustvarili novo gospodarsko življenje, namesto da gledamo okoli po svetu, kateri tuji sistem naj bi prevzeli. Predvsem pa je potrebno to, da skušamo zboljšati način svojega gospodarjenja, svoje uprave, ker šele s tem bomo ustvarili podlago za napredek.

Če bi še nadalje ostala naša zakonodaja na stopnji, na kakršni je danes, da namreč tudi že šolan državljani iz povodni predpisov sploh ne more več dognati smisla teh predpisov, ne bomo prišli naprej in naj se odločimo za kateri koli sistem. Ni stvar v tem, kakšna je oblika naše zakonodaje, temveč kakšna je njena vsebina.

In tako je tudi pri vseh drugih stvareh. Moremo reformirati našo oficialno zunanjo trgovino, ki je tudi v resnici reforme potrebna, na kakršen koli način, vendar ne bomo dosegli nobenih uspehov, če je ne bomo popolnoma opustili birokratizma. Prav tako nič ne pomaga, če imenujemo naš sistem zunanje trgovine tako ali tako, če pa bo tudi novi sistem še nadalje bolehal od naših notranjih sporov.

Pa tudi glede našega domačega trga ni nič drugače. Vsa prizadevanja za ustavitve naraščanja cen ne morejo roditi nobenega pozitivnega rezultata, če ne spreminimo vsega načina svojega delovanja. Cene morajo rasti, če se življenje z novimi dajatvami sproti draži. Draginja se mora poostriiti, če se smeje cene agrarnih proizvodov dvigati. Ni pa tudi misliti, da bi draginja padla, če premalo varčno gospodarimo in če zapravljamo preveč.

In tudi seljačka država ne bo prinesla kmetovalcu zboljšanja, če se ne bo tudi na vasi delo spremenilo. Tudi v seljački državi bi moral kmet delati, trdo delati in varčevati, če se bo hotel dokopati do blagostanja. Brez uporabljanja umetnih gnojil se tudi v seljački državi donos zemlje ne bo povečal. In če v seljački državi

ne bodo znali ali si ne bodo upali nastopiti proti pustošenju gozdov, če ne bodo z najstrožjimi odredbami uvedli dobrega gozdnega gospodarstva, bodo postale naše planine gole. Samo lepe besede o seljački državi so besede brez cene, ker vedno ima veljavo le to, če se bolje in več dela.

Ne prihaja rešitev od imen, temveč od načina in kakovosti dela. Ni važno, pod kakšnim imenom vodimo svoje gospodarstvo, temveč važno je to, kako gospodarimo. Da pa dobro gospodarimo, je potrebno, da izberemo najboljše ljudi, da omogočimo najposobnejšim, da se uveljavijo, da sodimo

vse le po učinku njih delavnosti, ne pa po zvezah, ki jih imajo. Na drug način moramo začeti delati, pa se bo kar sam od sebe uveljavil v našem življenju nov sistem, ki bo tudi za nas edino pravilen in dober, ker bo zrasel iz strukture našega gospodarstva, ker bo v skladu z vsem našim življenjem.

v časopisih, da so v Romuniji izgnali vse zastopnike teh petrolejskih tvrdk.

Danes čitamo nadalje, da je Romunija zaplenila vse premoženje tujih petrolejskih družb in vse njihove cisterne. Zato je pričakovati, da naš petrolejski kartel sploh ne bo mogel več dobiti nobenega blaga iz Romunije, medtem ko nam nudijo naši izvenkartelski dobavitelji v Romuniji blaga kolikor ga hočemo. Edini vzrok, da mi ne moremo uvažati blaga, je krivda pri naših, ki vidijo v kartelu še vedno nekdanjo moč in se še vedno pokoravajo njegovim željam.

Ena sama gesta: izenačenje pravic med inozemskimi in domačimi tvrdkam — bi zadostovala, da bi bilo v državi dovolj petroleja in da bi se s tem odstranila nevarnost, da bi bilo naše prebivalstvo tudi letošnjo zimo brez luči. Če pa oblastva tega ne bodo storila, bo letos še večje pomanjkanje petroleja, ker tuji petrolejski kartel sploh ne bo mogel dobavljati petroleja iz Romunije.

Zato prosimo in pozivamo vse odločujoče činitelje, da podvzamejo potrebne korake, da se izvede to, kar nam je itak po naši državi zajamčeno — da bodo namreč veljale za domače tvrdke iste pravice kot za tuje družbe ter tuje kartele.

Plačilni sporazum s SSSR

Finančni minister dr. Šutej je izdal naslednji odlok:

Pooblašča se devizna direkcija Narodne banke kraljevine Jugoslavije, da uveljavi sporazum o blagovnem in plačilnem prometu med kraljevino Jugoslavijo in SSSR, ki je bil sklenjen dne 11. maja 1940. v Moskvi ter da izda navodila in pojasnila za njegovo izvajanje. Glede izvajanja kontrole uvoza se smatra SSSR kot neklirinska država v smislu odlokov št. 13920/VIII iz leta 1936 in št. 52976/VIII z dne 7. septembra 1939.

Znamkice za plačevanje prispevkov za fond narodne obrambe

Finančni minister je izdal uredbo o spremembah in dopolnitvah navodil za izvrševanje določb § 19. finančnega zakona za l. 1939/40. glede posebnega prispevka z dne 12. maja 1939. Tisti, ki plačujejo uslužbenski davek v znamkicah, bo plačeval tudi posebni prispevek v posebnih znamkicah istočasno z uslužbenskim davkom. Delodajalci oz. njihovi namestniki morajo v to svrhu v davčno knjžico zaposlenega znamkice dobro nalepiti in jih s svojim žigom ali lastnoročnim podpisom uničiti, da se znamkice posebnega prispevka za fond narodne obrambe ne morejo več uporabiti. Znamkice za posebni prispevek za fond narodne obrambe bodo pretiskane predhodno v vrednosti po 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 in 10 din. Ob vsaki izdaji bo objavljeno, kakšne bodo te znamkice. Prodajale se bodo pri davčnih upravah in po trafikah. Od nikogar drugega se ne bodo smele kupovati. Prodajalec jih bodo dobili od davčnih uprav in imeti jih bodo morali vedno dovolj v zalogi. Trafikanti bodo dobivali za prodajo 4% provizijo. Finančni minister bo določil dan, kdaj se začne uporabljati te znamkice.

Gospodarska preureditev države

Novi gospodarski načrt ne sme ovirati gospodarskega razvoja

V zvezi s propagando za uvedbo načrtnega gospodarstva so objavili naši listi že celo vrsto člankov, kako naj se to načrtno gospodarstvo izvede. Nekaj teh člankov smo v svojem listu že registrirali. V naslednjem objavljamo članek, ki ga je objavila nikšička »Slobodna misao« in ki se glasi:

Od podpisa sporazuma v avgustu lanskega leta se stalno govori o naši notranji preureditvi. Nekaj mesecev se je govorilo o tej preureditvi samo pri nas. Srbi in Hrvati so vodili politiko pismeno in ustno. V teh precej umirjenih razgovorih se je opazilo rezervirano stališče Slovencev kot tretje stranke. Sedaj se je uvidelo, da je bilo slovensko vzdržano stališče popolnoma razumljivo, ker je bilo treba poudariti nad tem političnim neki drug moment, in sicer gospodarsko preureditev države. In šele potem, ko je postala zunanja situacija tako delikatna, šele nato se je zapostavil politični moment ter se je začelo realno presojati stanje države in naveda ter njegove potrebe. Po vseh pravicah je prišla gospodarska preureditev države na prvo mesto. Težkoče so v hipu nastale pod istim ozračjem, ki je tudi postavilo vprašanje naše glavne preorientacije. Ker se ni ta pravočasno pripravljala, je logično nastal zastoj in reakcija. Bati se je samo, da naša gospodarska preureditev ne zakasni in da ne pride v težkoče, iz katerih se ne bo lahko rešila.

V dveh desetletjih našega državnega življenja so mnoge stranke poudarjale v svojih programih potrebo gospodarske preureditve države. Toda vse to je ostalo le na papirju. Danes pa je nastopil trenutek, ki zahteva gospodarsko preureditev. Kakšne reforme v gospodarstvu in kateri sistem naj se sprejmejo, o tem še niso bili storjeni definitivni sklepi. Ve se samo to, da naše reforme ne morejo biti gola kopija drugih, ker ni naše gospodarstvo na isti stopnji kakor v drugih državah. Niti od daleč nismo podobni zapadno-evropskem kapitalističnim državam niti gospodarskemu stanju srednje Evrope. Zavedamo pa se, da se bomo morali po končani vojni, ki se vodi iz gospodarskih razlogov, prilagoditi novemu stanju.

Naš gospodarski interes zahteva, da moramo biti pri tem skrajno previdni in da moramo svoj gospodarski načrt izdelati tako, da bi se mogel gospodarski napredek neovirano nadaljevati.

O vprašanju gospodarske preureditve razpravlja v istem listu tudi neki gospodarstvenik, ki pravi:

Kaj naj se stori? Odpraviti se morajo socialne krivice, ki jih je zagrešil sedanji gospodarski red. Ustvariti se mora socialni mir, socialna harmonija. To se mora storiti takoj! Ali se preide na načrtno gospodarstvo ali na sistem, podoben korporativnemu sistemu ali se adaptira tretji sistem ali pa se krene na samostojno pot, ni važno za časnikarski članek. To je komplicirano strokovno vprašanje, na katero se more odgovoriti samo strokovno, s podatki in številkami. Važno je samo to, da pri tako velikanskem delu ne smemo sodelovati samo posamezne stranke, temveč mora biti sodelovanje širše. Od tega posla se ne sme nihče izključiti, ki more nekaj povedati in ki je pripravljen sodelovati.

Pri takšnem poslu ni regionalno naziranje umestno. Stari red stvari je dopuščal tudi regionalno naziranje. Kadar pa se ustvarja nekaj novega, kadar so meje tudi mnogih večjih držav premajhne, da bi te države same izvedle vse to, kar današnji čas zahteva, da se izvede, takrat je samo regionalni ozir preozek okvir. Ne morejo se reforme izvajati in izvesti samo v eni banovini! Ne more se izdati ena ureitev za Hrvate, druga — čeprav podobna — pa za Srbe in Slovence. Reforme morajo obsegati vso Jugoslavijo ter se morajo izvesti brez ozira na regionalna čustvovanja. Izvesti se morajo iz enega središča, preudarno in premišljeno. Te refor-

me morajo izvesti ljudje, ki imajo smisel za ritm današnje dobe, ki čutijo v sebi novi čas, ki prihaja.

Dnevni tisk objavlja razne predloge o realizaciji naše gospodarske preureditve. Toda tudi v teh člankih manjkajo realne navedbe in iz vseh se vidi samo to, da se bodo izvedle reforme postopno v etapah in s pomočjo uredb, ki naj bodo v skladu z našimi gospodarskimi razmerami in ki naj omogočijo večji red v odnosu mesta in vasi. V velikih industrijskih državah se je začelo uveljavljati načelo, da denar ni več merilo vrednosti, zlasti pa ne za takšno agrarno državo kakor je naša, ki more z načrtnim gospodarstvom učinkovito uporabiti vse do sedaj preizkušene metode pri svojem notranjem preurejanju.

Gospodarska preureditev naše države je torej diktirana od okoliščin, ki so zavladale v mednarodnem življenju in katerim se moramo prilagoditi. Po pravilno postavljeni diagnozi more kirurški nož tudi v rokah manj spretnega operaterja uspešno izvesti operacijo.

Tudi naša gospodarska preureditev ne pričakuje slavnih operaterjev, ker nima v sebi nevarnosti za kakšne komplikacije, temveč je vse v začetnem stadiju razvoja, ko je še vse lahko in enostavno. Nevarnost bi nastala le, če bi se pustilo, da se stanje komplicira, da se bolezen razvije in da potem enostavna operacija ne bi več zadostovala.

Ali bomo tudi to zimo brez petroleja?

Vsej javnosti je znano, zakaj je bila naša država v zadnji zimi brez petroleja. Uprava državnih monopolov je namreč fiksirala prodajne cene za petrolej ter znižala monopolno takso kartelu inozemskih tvrdk za din 2.—, domačim tvrdkam pa samo za 25 par. Fiksirane cene pa so take, da bi morale domače tvrdke izgubiti 20 par pri kg, dočim ostane inozemskim tvrdkam dobiček din 1'55 po kg, oziroma še mnogo več, ker plačujejo tudi za surovo nafto polovico manj carine kot domače tvrdke. Ker pa je petrolejski kartel produkcijo v Romuniji skrčil na minimum in ker domače tvrdke niso mogle prodajati blaga, je prišlo do občutnega pomanjkanja petroleja.

Pri ponovnih intervencijah domačih trgovcev s tekočim gorivom, katerim so se pridružile tudi druge prizadete domače tvrdke ter po intervencijah mnogih trgovskih združenj in trgovinskih zbornic

so imeli merodajni činitelji vedno iste izgovore: »Petrolejski kartel je močnejši od vas in ...« in »...« in ako njemu ne damo velikih prednosti pred domačimi tvrdkami, sploh ne bo hotel več uvažati in predelovati blaga.« Res je bil kartel zelo močan,

večina inozemskih dobaviteljev našim domačim tvrdkam ni hotela prodajati blaga in da so bile domače tvrdke vsepovsod zapostavljene. To je bila vsa njihova moč. Kljub temu pa niso nudili naši državi onega, kar je ... vzela domačim tvrdkam — namreč oskrbovanje države s petrolejem.

Danes pa je situacija druga. Krivice, ki so se dogajale pod prejšnjimi režimi, se ne bi smele in upamo, da se tudi ne bodo več ponavljale. Tudi v inozemstvu je moč petrolejskega kartela povsem propadla. Pred kratkim smo čitali

Ukrepi za povečanje proizvodnje v rudarskih podjetjih

Ministrski svet je odobril uredbo o spremembi in dopolnitvi uredbe o zavarovanju države z rudarskimi in topilniškimi proizvodi. S to uredbo se dodaja čl. 4. te uredbe čl. 4.a, ki se glasi:

Minister za gozdove in rudnike more v primeru potrebe imenovati vsakemu rudniškemu, topilniškemu ali podobnemu podjetju, ki se tiče narodne obrambe, komisijo treh članov in ravno toliko namestnikov, katere naloga je, da skrbi za povečanje proizvodnje podjetja ter da izda potrebne ukrepe, ki naj zagotovo nemoteno obratovanje podjetja.

Uprava podjetja ko tudi vsi nameščenci in delavci morajo izvrševati odredbe, ki bi jih izdala komisija zaradi izvrševanja poverjene ji naloge.

Kriza cementne industrije

Industrija cementa je zaprosila pristojne činitele, da se skliče anketa, ki naj bi ugotovila sedanje stanje naše cementne industrije, zlasti pa, če je upravičena njena zahteva po zvišanju cen. Zastopniki cementne industrije so namreč na posebni konferenci v Zagrebu ugotovili že pred dvema mesecema, da so prodajne cene cementa ravno tako visoke kakor proizvodni stroški. Od tedaj pa je bila cementna industrija obremenjena še z novimi izdatki, da so danes proizvodni stroški že za 6'50 do 6'80 din pri 100 kg večji kakor pa so prodajne cene. Te so bile določene še z uredbo iz leta 1933., danes pa so se razmere silno spremenile. Če se cene cementa ne bi zvišale, bi morala cementna industrija ustaviti svoje obratovanje ali ga vsaj omejiti na najmanjšo mero.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je bilo že pripravljeno ustrezno cementni industriji in sklicati zahtevano anketo. V zadnjem času pa je nastal v tej zadevi preobrat. Trgovinsko ministrstvo je namreč mnenja, da mora sklicati to anketo banska uprava v Zagrebu, ker je 85% vse cementne industrije v banovini Hrvatski. Banska oblast v Zagrebu pa ne kaže pravega razumevanja za to vprašanje in zato se to vprašanje še vedno ne reši. Tako nastaja nevarnost, da bo ustavljeno delo v cementnih tovarnah in da se bo število brezposelnih delavcev zopet znatno povečalo.

Brez vsake dejanske potrebe se tako umetno ustvarjajo pri nas težave. Posebnost pri tem je samo ta, da za spremembo ustvarja sedaj te težave Zagreb.

Letošnja žetev v Italiji

Italijanski kmetijski minister je predložil Mussoliniju poročilo o letošnji žetvi. V poročilu pravi, da bo letos žetev zaradi neugodnih vremenskih razmer, zlasti hude zime manj ugodna, kakor se je pričakovalo. Še 15. junija se je cenila žetev pšenice na 76 milijonov stotov, sedaj pa se ve, da ne bo dala več ko 73 milijonov stotov. Posebno slaba je bila žetev v južni Italiji. Povprečni donos žetve je znašal v Italiji zadnja leta 80'7 milijona stotov. Minister upa, da bo mogoče prihodnja leta dvigniti ta donos na 90 milijonov stotov.

Dobro žetev pa obetajo koruza, riž, krompir in fižol. V splošnem bo pridelek večji, razen pšenice. Posebno sadna letina kaže dobro.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 27. julija objavlja: Uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o administraciji vojske in mornarice — Odločbo o meksimiranju cen drvom za kurjavo.

Gospodarski min. Nemčije dr. Funk

o gospodarski ureditvi nove Evrope

»Nemška marka bo vodilna valuta v Evropi,« je izjavil nemškemu in tujim novinarjem pred kratkim gospodarski minister Nemčije dr. Walter Funk, ki je dobil od maršala Göringa nalogo, da izdela načrt za izgradnjo nemškega in evropskega gospodarstva po vojni.

Minister dr. Funk je nato v svoji izjavi naglasil, da se mora pri vprašanju: kako si zamišlja novo gospodarsko organizacijo v novem evropskem redu, vedno upoštevati to, da se narodno-socialistična gospodarska politika ni nikdar vodila po okorelih dogmatičnih načelih, temveč je vedno uporabljala metode, ki so najbolj ustrezale trenutnemu položaju. Novi evropski red bo slonel na naravnih temeljih.

Razume se, da bo imela vojna globoke posledice za svetovno gospodarstvo. Nemčija bo najožje sodelovala z Italijo na polju gospodarske obnove Evrope. Gospodarstvu Italije in Nemčije bosta zato združeni v eni celoti. Po zmagovito končani vojni se bodo uporabljale one metode, ki so zagotovile Nemčiji pred vojno in po vojni velike gospodarske uspehe. Samo po sebi se razume, da se ne misli na to, da bi se znova uvedlo svobodno gospodarstvo.

Kar se tiče valutnega vprašanja, se bo to rešilo samo po sebi v okviru pametne razdelitve dela med posamezna evropska narodna gospodarstva. Popolnoma razumljivo je, da bo nemška marka vladajoča valuta v Evropi. Velikansko povečanje moči rajha mora imeti nujno za posledico veliko okrepitev nemške valute. Območje vrednosti nemške marke bo stalno naraščalo. Naravno je, da se mora nemška marka oprostiti iz vseh dosedanjih ovir. Odpravile se bodo tudi razlike, ki so bile dosedaj med posameznimi vrstami mark. Minister dr. Funk je nadalje izjavil, da se nikakor ne namerava znova dovoliti svobodni denarni in devizni promet, niti se ne bo v vsej Evropi ustvarila neka valutna unija, ki bi imela za posledico carinsko unijo. Valutna vprašanja bodo urejena po njih temeljih.

Dosedanja tehnika obračunavanja po kliringih nudi možnost za eventualno zboljšanje valutnih odnosov. Na podlagi dosedanje metode bilateralnega gospodarskega prometa in plačilnih sporazumov bo nastal nadaljnji razvoj multilateralnega gospodarskega prometa ter izravnavanja plačilnih saldov posameznih držav. Posamezne države bodo mogle na ta način stopiti med seboj v normalne gospodarske odnose s pomočjo edinstvene kliringške centrale. S tem bo tudi na najbolj naraven način osvobojen devizni promet od sedanjih ovir in okovov.

Minister dr. Funk je nato govoril o bodočem evropskem gospodarskem prostoru. V Evropi nekaterih proizvodov ni, zlasti takšnih, ki se smatrajo kot odvisni. Nikakor se ne misli na to, da bi se Velika Nemčija organizirala v smislu popolne avtarkije, ker se bo še nadalje polagala važnost na to, da se nemški industrijski proizvodi izvažajo v svet, kakor je to bilo pred vojno. Gledalo se bo samo na to, da bodo v gospodarskem prostoru, v katerem bo vladala Nemčija, po možnosti vsi proizvodi in da bo na ta način ta prostor neodvisen od drugih. Gospodarska svoboda tega prostora mora biti torej zadržana. Mora se paziti na to, da ne bo velikomemški prostor v primeru stiske odvisen od sil, na katere nima Nemčija nobenega vpliva. To ni

nikaka avtarkija, temveč politična in življenjska gospodarska nujnost, ki prepušča izvozu veliko in svobodno polje udejstvovanja. Izvozni potencial Nemčije bo po vojni znatno večji.

Nato se je minister dr. Funk dotaknil vprašanja o blagu, ki ga bo potrebovala nova Evropa iz Rusije, Amerike in vzhodne Azije. Promet z Rusijo glede uvoza ruskih surovin in izvoza nemških tvorničkih proizvodov v Rusijo bo še znatno večji. V koliko bo Nemčija kupčevala z Ameriko, zavisi to od Američanov samih. Združene države Sev. Amerike bodo morale opustiti svoje krive metode, če hočejo pripomoči, da se svetovno gospodarstvo organizira normalno.

Trgovina z Južno Ameriko in z vzhodno Azijo, s katerima vzdržuje Nemčija najboljše odnose, se bo znova ugodno razvijala, kakor hitro prestopa angleško gospodarstvo. Težkoče v svetovnem gospodarstvu so nastale zaradi versajških metod ter zato, ker je odpadlo veliko rusko tržišče. Ko bo znova obnovljen red na Kitajskem, se bo tudi v vzhodni Aziji odprl nov velik trg. »Ne verujem,« je nadaljeval minister dr. Funk, »da bi bila kronana z uspehom prizadevanja, da postanejo ameriška tržišča avtarkična, ker manjkajo za to gospodarski pogoji. Ne morejo se ameriški trgi odtrgati od ostalega sveta. Združene države Severne Amerike morajo opustiti misel, da bi mogle svoje gospodarske pogoje vsiliti Nemčiji oziroma novi Evropi. Da moremo kupčevati z Južno Ameriko, nam ni potrebno posredovanje Severne Amerike. Trgovina Nemčije z južnoameriškimi državami se bo razvijala na podlagi svobodnih dogovorov ali pa je sploh ne bo. Nikakih tehničnih težkoč ni za normalni razvoj medsebojnih trgovinskih odnosov med USA ter Nemčijo. V bodočnosti bo teh težkoč še manj. Končno se mora upoštevati pa tudi to, da igra v mednarodnem gospodarskem prometu tudi kakovost blaga veliko vlogo. Kar se pa tiče kakovosti nemškega blaga, nam ni treba imeti nobene skrbi.

Takse za brzojavke se zvišajo

Od 1. avgusta dalje se zvišajo brzojavne takse v notranjem prometu takole:

za navadne telegrame je taksa 1 dinar za besedo, najmanj 10 din za brzojavko, za nujno brzojavko 2 din od besede, najmanj 20 din, za novinarski telegram 0'50 din za besedo, najmanj 5 din za brzojavko, za odgovor 1 din za besedo, najmanj 10 din, za nujen odgovor 2 din od besede, najmanj 20 din, za brzojavno potrdilo o izročitvi brzojavke taksa za navaden telegram, t. j. najmanj 10 din, za nujno brzojavno potrdilo o izročitvi brzojavke dvojna taksa, t. j. 20 din za telegram, za prepis brzojavke katere koli vrste, nujne, navadne, novinarske itd., do 50 besed 10 din, za vsakeh nadaljnjih 50 besed ali delov od 50 besed še po 10 din, za izročitev brzojavke po telefonu do 20 besed 2 din, za vsakeh nadaljnjih 10 besed ali delov 10 besed še po 1 din za 10 besed, za dostavo brzojavke za vsak začet kilometer podnevi 10, ponoči pa 20 din, za brzojavno sporočilo o izplačilu oglasniške takse pristojbina za navadni telegram 10 besed, t. j. 10 din, za uporabljanje skrajšanega (dogovorjenega) naslova 300 dinarjev letno, za pravico uporabljanja tajnega sloga 1500 din letno,

Minister dr. Funk je nato prešel na finansiranje vojne v Nemčiji ter navedel svoje misli, kako se bo izvršil prehod iz vojnega na mirno gospodarstvo. Ta prehod ne bo povzročil nobene gospodarske krize. To se bo izvedlo po vojni na tak način, da se bo denarni in kreditni tok usmeril tako, kakor bo to najbolj koristno. Nemčija bo imela pri tem posebno velike naloge. Svoje mnenje je nato minister dr. Funk preciziral v naslednjih dveh točkah:

1. S sklenitvijo dolgoročnih gospodarskih dogovorov z evropskimi državami se bo doseglo, da se bodo posamezna evropska gospodarstva v svoji notranji proizvodni strukturi prilagodila na nemško tržišče, t. j. na tržišče, ki jim je zagotovljeno za dolgo vrsto let. Na ta način bo mogoče povečati evropsko proizvodnjo ter uvesti tudi novo. Na drugi strani pa bodo za nemško gospodarstvo večje možnosti za plasiranje svojih izdelkov na evropskih tržiščih. Z ustvaritvijo stabilnih tečajnih razmerij se bo zagotovilo gladko funkcioniranje plačilnih dogovorov med posameznimi državami.

2. Med evropskimi narodi se mora ustvariti skupna gospodarska solidarnost s pomočjo sodelovanja na vseh poljih gospodarske politike. Ta gospodarska solidarnost bo omogočila boljše zastopanje evropskih interesov proti drugim gospodarskim skupinam na svetu. Tako gospodarsko zedinjena Evropa si ne bo pustila diktirati političnih ali gospodarskih pogojev od katere koli izven-evropske skupine. Vodila bo trgovino na podlagi enakopravnosti, pri tem pa bo vrgla na tehnično ves gospodarski pomen evropskega kontinenta.

Min. predsednik Filov in zunanji minister Popov sta se v soboto zvečer skozi Dunaj vrnila na Bolgarsko. Slovaška delegata predsednik republike dr. Tiso in min. predsednik dr. Tuka sta odpotovala v soboto v Salzburg. Spremlja ju nemški poslanik v Bratislavi. Predsednik romunske vlade Gigurtu in zun. minister Manoilescu sta prišla iz Salzburga na povabilo italijanske vlade v soboto v Rim, kjer ju je pričakoval na kolodvoru jun. minister Ciano. Popoldne sta bila sprejeta v Beneški palači od Mussolinija. Pri sprejemu je bil navzoč tudi zun. minister grof Ciano. Sestanek slovaških delegatov z nemškim zun. ministrom v. Ribbentropom in Hitlerjem je bil v nedeljo. Angleška vlada je sporočila bolgarski vladi, da odobrava njena prizadevanja po zopetni priključitvi Dobrudže Bolgarski. To stališče se popolnoma krije z mednarodnimi britanskimi političnimi načeli. Sodijo, da je Vel. Britanija zavezana to stališče, ker je Romunija odpovedala garancijsko pogodbo z Vel. Britanijo in ker se je popolnoma pridružila državam osl.

Kot rezultat salzburskih pogajanj je bilo novinarjem v Berlinu sporočeno, da izkira zanimanje Nemčije za južnovzhodno Evropo iz nemških gospodarskih potreb, da se v tem delu Evrope zagotovi mir. To politiko zastopa tudi Italija. Nasprotno pa skuša Anglija izzvati nemire in v ta namen priznava sedaj revizionistične težnje posameznih balkanskih držav. Nemčija želi, da se balkanske države same sporazumejo med seboj. Nemčija priznava, da so madžarske in bolgarske zahteve proti Romuniji upravičene, hoče pa, da se ta vprašanja mirno rešijo med prizadetimi državami. Samo na ta način se more zagotoviti mirno sodelovanje med narodi južnovzhodne Evrope.

Posvetovanja v Salzburgu so imela le posvetovalni značaj in so vse teritorialne spremembe odložene do konca vojne.

Nemški letalski napadi na Anglijo in angleški na Nemčijo se ponavljajo vedno pogostejše in v vedno večjem obsegu. Namen teh napadov je čim bolj oslabil udarno silo nasprotnika in mu prizadejati čim več škodo, zlasti pa zmanjšati proizvodnjo njegove oboroževalne industrije.

Ves civilni promet so Nemci v Franciji nenadoma ustavili. Iz tega sklepa, da so v teku zadnje priprave za napad na Anglijo.

Bivši predsednik francoske vlade Daladier je bil v Maroku aretiran in prepeljan v Marseille.

Na vseameriški konferenci je prodrlo stališče washingtonske vlade, kakor je razvidno iz resolucije, ki bo danes predložena plenumu konferencie. V tej resoluciji se naglašajo potreba, da se mora preprečiti, da bi evropske posesti v Ameriki prišle v roke kakke druge izvenameriške države. Izdali naj bi se tudi kolektivni gospodarski ukrepi v primeru potrebe proti kateri izvenameriški državi. V primeru potrebe naj bi se omejile pravice tujih izvenameriških diplomatov.

Po madžarskih vestih je Romunija že pristala, da bo prepustila Madžarski velik del Transilvanije. Madžari baje zahtevajo vse ozem-

lje do mesta Cluj vključno. Nadalje je Romunija pristala na to, da odstopi južni del Dobrudže Bolgarski. Podroben sporazum o teh teritorialnih spremembah pa naj bi se dosegel s posebnimi razgovori prizadetih držav.

Nadalje se poroča, da bo Slovaška najbrže pozvana, da pristane na priključitev k Madžarski, vendar pa bi ohranila svojo popolno avtonomijo. Ni izključeno, da bi se v tem primeru obseg avtonomne Slovaške tudi nekoliko povečal. Madžarska pa da bo pozvana, da odstopi Podkarpatsko Rusijo Sovjetski Rusiji. Znova se zagotavlja, da je med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo glede teh teritorialnih sprememb v južnovzhodni Evropi dosežen popoln sporazum.

Madžarska vlada zahteva baje od Romunije poleg odstopa Transilvanije tudi plačilo posebnih reparacij v višini treh milijard zlatih frankov za škodo, ki so jo imeli Madžari zaradi romunske okupacije Transilvanije.

Železna garda v Romuniji je začela veliko akcijo, da se mora vsak nadaljnji odstop romunske zemlje preprečiti. Vodstvo Železne garde je o tem izročilo posebno spomenico romunskemu kralju.

Filova in Popova je sprejel v soboto popoldne v veliki dvorani »Berghofa« kancelar Hitler v navzočnosti zunanjega ministra v. Ribbentropa, bolgarskega poslanika v Rimu Draganova in nemškega poslanika v Sofiji v. Richt-hofena. Razgovori so trajali dve uri.

Iz Berlina se poroča, da je bil med Romunijo in Bolgarsko dosežen načelni sporazum, kar sklepajo iz tega, ker je v Obersalzberg poklican drž. podtajnik dr. Gauss, ki je vedno navzoč, kadar gre za podpis važnih pogodbenih dokumentov.

Min. predsednik Filov in zunanji minister Popov sta se v soboto zvečer skozi Dunaj vrnila na Bolgarsko.

Slovaška delegata predsednik republike dr. Tiso in min. predsednik dr. Tuka sta odpotovala v soboto v Salzburg. Spremlja ju nemški poslanik v Bratislavi.

Predsednik romunske vlade Gigurtu in zun. minister Manoilescu sta prišla iz Salzburga na povabilo italijanske vlade v soboto v Rim, kjer ju je pričakoval na kolodvoru jun. minister Ciano. Popoldne sta bila sprejeta v Beneški palači od Mussolinija. Pri sprejemu je bil navzoč tudi zun. minister grof Ciano.

Sestanek slovaških delegatov z nemškim zun. ministrom v. Ribbentropom in Hitlerjem je bil v nedeljo.

Angleška vlada je sporočila bolgarski vladi, da odobrava njena prizadevanja po zopetni priključitvi Dobrudže Bolgarski. To stališče se popolnoma krije z mednarodnimi britanskimi političnimi načeli. Sodijo, da je Vel. Britanija zavezana to stališče, ker je Romunija odpovedala garancijsko pogodbo z Vel. Britanijo in ker se je popolnoma pridružila državam osl.

Kot rezultat salzburskih pogajanj je bilo novinarjem v Berlinu sporočeno, da izkira zanimanje Nemčije za južnovzhodno Evropo iz nemških gospodarskih potreb, da se v tem delu Evrope zagotovi mir. To politiko zastopa tudi Italija. Nasprotno pa skuša Anglija izzvati nemire in v ta namen priznava sedaj revizionistične težnje posameznih balkanskih držav. Nemčija želi, da se balkanske države same sporazumejo med seboj. Nemčija priznava, da so madžarske in bolgarske zahteve proti Romuniji upravičene, hoče pa, da se ta vprašanja mirno rešijo med prizadetimi državami. Samo na ta način se more zagotoviti mirno sodelovanje med narodi južnovzhodne Evrope.

Posvetovanja v Salzburgu so imela le posvetovalni značaj in so vse teritorialne spremembe odložene do konca vojne.

Nemški letalski napadi na Anglijo in angleški na Nemčijo se ponavljajo vedno pogostejše in v vedno večjem obsegu. Namen teh napadov je čim bolj oslabil udarno silo nasprotnika in mu prizadejati čim več škodo, zlasti pa zmanjšati proizvodnjo njegove oboroževalne industrije.

Ves civilni promet so Nemci v Franciji nenadoma ustavili. Iz tega sklepa, da so v teku zadnje priprave za napad na Anglijo.

Bivši predsednik francoske vlade Daladier je bil v Maroku aretiran in prepeljan v Marseille.

Na vseameriški konferenci je prodrlo stališče washingtonske vlade, kakor je razvidno iz resolucije, ki bo danes predložena plenumu konferencie. V tej resoluciji se naglašajo potreba, da se mora preprečiti, da bi evropske posesti v Ameriki prišle v roke kakke druge izvenameriške države. Izdali naj bi se tudi kolektivni gospodarski ukrepi v primeru potrebe proti kateri izvenameriški državi. V primeru potrebe naj bi se omejile pravice tujih izvenameriških diplomatov.

Politične vesti

Romunska delegata min. predsednik Gigurtu in zun. minister Manoilescu sta prišla v Salzburg v petek popoldne. Na kolodvoru ju je pozdravil zun. minister v. Ribbentrop. Na trgu pred kolodvorom je zbrane velike množice ljudi so ju glasno pozdravljale. Popoldne sta odšla romunska odposlanca na Ribbentropovo posestvo v Fuschl, kjer sta imela dolge konference z nemškim zun. ministrom. Popoldne je oba sprejel v Berchtesgaden vodja rajha Hitler. Razgovor pri Hitlerju je trajal dve in pol ure. Uradno sporočilo pravi, da je potekel pogovor v prijateljskem duhu. Takoj po končanem razgovoru s Hitlerjem sta se oba romunska odposlanca odpeljala v Rim, kjer bosta sprejeta od Mussolinija. Listi poročajo, da je bil pri teh razgovorih načelen sporazum že dosežen.

Po madžarskih vestih je Romunija že pristala, da bo prepustila Madžarski velik del Transilvanije. Madžari baje zahtevajo vse ozem-

Denarstvo

Notranje posojilo se napoveduje

»Jugoslovanski Kurir« piše, da v gospodarskih krogih prevladuje misel, da bi se moralo razpisati notranje posojilo, s katerim naj bi se začela javna dela ter pri njih zaposlili brezposelni. Zaradi slabe žetve da utegne biti letos brezposelnost znatno večja kakor druga leta. Ker bi bil z notranjim posojilom dobljeni denar večinoma investiran doma, bi tudi vse domače gospodarstvo znatno oživel.

»Jugoslov. Kurir« pripominja k tej vesti, da je Jugoslavija menda edina država, ki v času sedanje vojne ni najela nobenega posojila, niti notranjega niti zunanjega. Eskont bonov narodne obrambe se ne sme smatrati kot posojilo, ker je odplačevanje teh bonov urejeno s posebnim režimom.

Na pristojnih mestih se sedaj proučuje predlog o razpisu notranjega posojila in bo skoraj gotovo ta predlog tudi prodr. Verjetnost je tem večja, ker po zatrjevanju »Hrvatskega dnevnika« ne prinašajo nove dvanajstine nobenih novih davkov.

K tej vesti bi pripomnili samo to, da pomenijo javna dela oživljenje gospodarstva samo, če se izvajajo rentabilna dela in dela, ki povečajo gospodarsko silo države.

Mlačna tendenca na beograjski borzi

Na beograjski borzi je vladala pretekli teden mlačna tendenca. Nekateri pravijo, da zaradi poštene, ki vplivajo tudi na borzo, drugi pa razlagajo slabo tendenco z napeto politično situacijo. Proti koncu tedna se je položaj še poslabšal. Promet v vrednostnih papirjih je znašal 2.150.000 din, za 700.000 din manj kot prejšnji teden.

Gibanje tečajev kažejo naslednje številke:

	19.7.	26.7.
25% vojna škoda	444—	437—
7% investicijsko	98'50	97'50
4% agrarne	52'50	52—
6% begluške	78'50	76'50
6% dalmatinske	72—	69—
6% gozdne	71—	68—
7% Blair	93'50	93—
8% Blair	100—	99'50
7% Seligman	101—	100'50
7% investicijsko	98—	93—

Delnice Narodne banke so ohranile svoj tečaj 7900 din. Debata o podržavljenju Nar. banke ni torej nič vplivala na tečaj delnic.

Na deviznem trgu je nazadoval tečaj angl. funta od 214'36 na 210'65 din.

New York je ostal ves teden nespremenjen.

Srednji tečaj za švic. frank je bil 1250'15, za Stockholm pa 1313'40.

Klirinška marka je bila ves teden po 14'80. Promet z njo je bil zelo živahen in dosegel 1.950.000 mark.

Skupni devizni promet je znašal 42'3 milijona din, za 6'25 milijona din več kot prejšnji teden.

Mednarodni devizni trg

Položaj na mednarodnem deviznem trgu je bil pretekli teden bolj miren, tendenca pa bolj mlačna kot prejšnji teden. Na njujorški borzi je bil britanski funt nekoliko slabši, ostale devize pa so ohranile svoje tečaje. Na evropskem kontinentu je prišel zopet do izraza curiški devizni trg, kjer se opravlja živahen promet v valutah. V Curihu Pariz znova notira in sicer 9'87 šv. frankov za 100 francoskih frankov. Tečaj je torej isti kakor v začetku leta.

Zanimiva je razlika med tečaji valut in deviz v Curihu. Ta razlika je sicer odvisna samo od lo-

kalnih razlik, je pa značilna za smer, v kateri se giblje povpraševanje mednarodne publike. Francoska deviza notira 9'87, francoski bankovec pa 5'40. Britanska deviza 17'55, efektivni funt pa samo 13'00. Pri dolarju pa je položaj ravno obraten. Ameriška deviza notira 440, ameriški bankovec pa 459. Izplačilo Berlin ima stalni tečaj 175'75, dočim notira registrska marka 51'5, trgovska marka pa 19.

Nova posojilnica začne poslovati 1. avgusta v Ljubljani. Ustanovila

se je namreč Posojilnica kmečke zveze, ki hoče zbirati oni kmečki denar, ki ga iz katerega koli razloga ne morejo pritegniti podeželske rajfajznovke.

Za uspešna odkritja zlatih in platinskih ležišč v Rusiji je razpisal narodni komisar za industrijo nečeleznih kovin nagrade od 3000 do 100.000 rubljev. Te nagrade morejo sedaj dobiti tudi državni raziskovalci in geologi, ki so bili dosedaj od nagrad izključeni.

Ameriški Eksportni banki je bil na predlog predsednika Roosevelta zvišan kredit od 200 na 700 milijonov dolarjev, da bo mogla banka kupovati od južnoameriških držav presežke njih žetve.

Pravilnik o hmelnjarskih združenjih

Kmetijski minister je v soglasju z notranjim ministrom na podlagi uredbe o hmelju predpisal pravilnik o hmelnjarskih združenjih:

Čl. 1. — V vsakem hmeljskem okolišu (čl. 3. uredbe o hmelju) se ustanovi po eno hmeljarsko združenje.

Vsak lastnik hmeljnika mora biti član hmeljarskega združenja (čl. 6. uredbe o hmelju).

Hmeljarji, ki niso v okoliših, navedenih v čl. 3. uredbe o hmelju, morajo biti člani hmeljarskega združenja dotične banovine, oz. če tega v njih banovini ni, člani hmeljarskega združenja najbližjega okoliša.

V primeru, da je ob uveljavljanju tega pravilnika že eno ali več hmeljarskih združenj, se morajo vsa prilagoditi tem predpisom ter združiti v eno hmeljarsko združenje. Rok in način za to spojitve določa pristojni ban.

Čl. 2. — Namen hmeljarskega združenja je, da zastopa interese hmeljarjev, da pospešuje proizvodnjo in prodajo hmelja, da prireja sezonske sejme vzorcev, da vodi evidenco o lastnikih in površini s hmeljem zasajene zemlje (hmeljski kataster) ter statistiko o proizvodnji in prodaji.

Čl. 3. — Sredstva združenj so:

1. Vpisnina in članarina, ki ju določa redna letna skupščina.

2. Najmanj 10 odstotni prispevek od dosežene prodajne cene hmelja dotičnega okoliša. Ta prispevek sme glavna letna skupščina zvišati na največ dva odstotka.

Ta prispevek mora vsak kupec

hmelja pri izplačilu kupljenega hmelja odbiti proizvajalcu od izplačane vsote ter ga izročiti pristojnemu hmeljarskemu združenju (čl. 6. uredbe o hmelju) najkasneje v roku 10 dni.

3. Darila in zapuščine.

Čl. 4. — Združenja se ustanove v posameznih okoliših na ta način, da pozove kr. banska uprava po upravni oblasti prve stopnje najkasneje v dveh mesecih po objavi tega pravilnika v uradnem listu ter na običajen način vse lastnike hmeljnikov na ustanovno skupščino hmeljarskega združenja. Ta mora biti v kraju, kjer je središče proizvodnje hmelja v dotičnem okolišu.

Čl. 5. — Do izvolitve upravnega odbora po ustanovni skupščini vodi njeno delo delegat kmetijskega ministrstva. — Ustanovna skupščina sprejme pravilnik združenja, ki mora vsebovati določila čl. 1., 2., 3. in 4. tega pravilnika, poleg tega se mora prilagoditi predpisom uredbe o hmelju, pravilniku za njeno izvrševanje, zakonu o združenjih, zborovanjih in posvetih z dne 18. sept. 1931. s spremembami in dopolnitvami z dne 14. marca 1933, ter nato izvoli člane upravnega odbora.

Čl. 6. — Hmeljarska združenja morejo ustanoviti skupno centralo (zvezo) za zaščito interesov, pospeševanje proizvodnje in prodaje hmelja za vse ozemlje kr. Jugoslavije.

Čl. 7. — Ta pravilnik stopi v veljavo z njegovo objavo v »Službenih novinah«, kar se je zgodilo 27. julija 1940.

Uredba o odkupni ceni pšenice podpisana

Najboljša pšenica po 250 din za 100 kg

Podpisana je bila že dolgo napovedana in od mnogih nestrpnost pričakovana uredba o odkupni ceni za pšenico. Uredba vsebuje več iznenadenj. Vidi se, da ni vlada sprejela niti stališča proizvajalcev niti stališča potrošnikov. Cena pšenice je določena na 250 din za 100 kg za najboljšo pšenico in pri najbolj ugodni prometni relaciji. Cena ni niti minimalna niti maksimalna, temveč je efektivna, to je, da mora dobiti kmetovalec polno odkupno ceno pri dobavi franko vagon ali vlačilec. Kadar je prodaja franko trgovsko skladišče, se pribijejo k ceni prevozniki stroški, ki pa ne smejo znašati več 10 din za 100 kg.

Razume se, da se bo pšenica slabše kakovosti plačevala ceneje. Uredba pa ne predvideva cene za posamezne kakovosti, temveč se odbije od določene cene v sorazmerju s kakovostjo pšenice. Kot osnovna ali standardna kakovost pšenice se smatra letos pšenica z 2% plevela in s hektolitrsko težo 76 kg. Letos je določena teža nižje, ker po prejetih poročilih dominira letos ta kakovost pšenice v glavnih vojvodinskih žitnih krajih. Za pšenico boljše kakovosti je dovoljena tudi višja cena, in sicer do 2'5 din za 100 kg. Za plevel se odbijajo 3 din za vsak odstotek nad dopustna 2 odstotka.

Novost uredbe je, da se dopušča višja cena za kasnejši čas. Nova cena velja samo do 15. avgusta, za prodaje med 15. avgustom in 1. septembrom je dovoljen pribitek 3 din, za prodaje med 1. in 30. septembrom pa 6 din. Za kasnejše prodaje se predvideva po 2 din za vsak mesec. Pšenica, ki bi se prodala v juniju 1941. bi torej imela ceno 274 din.

Trgovci, zadrage in ustanove, ki se bavijo z odkupom pšenice od kmeta, imajo pri preporadi pšenice Prizadu, kateri drugi ustanovi ali posameznikom pravico, da dodajo tem cenam še prevozne stroške ter poleg tega še 13 din, v kateri vsoti je vključen njihov dobiček ter tudi vsi stroški manipulacije ter drugi režijski stroški.

Nova uredba odpravlja prisilni odkup pšenice po uredbi o maksimiranju cen pšenice. Prisilni

Ze v 24 urah
barva, plestra in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perle
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72

odkup koruze pa ostaja še nadalje v veljavi.

Vsa uredba ima 16 členov, od katerih vsebujejo mnogi določila o izvajanju kontrole cen na domačih trgih. Med drugim se določa, da dobi Prizad 800 milijonov državnega kredita za odkup pšenice po določenih cenah. Nadalje določajo nekateri členi, kako morajo

krajevne oblasti paziti, po kakšnih cenah se odkupuje pšenica od kmetovalcev. Oblasti so dolžne takoj vložiti ovadbo na sodišče, če bi ugotovile, da plačuje kdo kmetovalec nižje cene, kakor pa so določene s to uredbo.

Uredba bo objavljena v »Službenih novinah« v ponedeljek in s tem dnem stopi tudi v veljavo.

Vprašanje živinskih cen

Prejšnji teden je bila v direkciji za zunanjo trgovino konferenca o zvišanju cen za živino in zlasti za svinje. Za to konferenco je nastalo veliko zanimanje tako v krogih živinorejcev kot tudi potrošnikov. Vprašanje zvišanja cen živine je namreč zelo komplicirano vprašanje, ki se s samo enostranskimi ukrepi ne more pravilno rešiti. To vprašanje je v zvezi z mnogimi drugimi vprašanji in ni tako enostavno ko vprašanje cene žitaric, ko se more zlahka določiti kvaliteta blaga in ko je določena samo ena roka, ki more odkupiti vso žetev. Za živino pa še vedno velja zakon o ponudbi in povpraševanju in zato bi morala regulacija živinskih cen v prvi vrsti vplivati na funkcioniranje ponudbe in povpraševanja. To se posebno vidi pri določevanju cen za svinje. Že sedaj je nevarnost, da bo pitanih svinj v oktobru, novembru in decembru premalo in da se bo v državi pojavilo pomankanje masti. V teh mesecih bi namreč morale priti na trg svinje, ki so jih začeli rediti v aprilu, maju in juniju. Zaradi monopoliziranja odkupa koruze pa niso

mogli vsi rejci kupiti koruze in iz mnogih krajev se že poroča, da so morali svinjereji prenehati s pitanjem in odgnati svinje na pašo.

Pri regulaciji cen bi mogla odločevati mesna industrija. Ta namreč kupuje samo najboljšo živino. Če bi se tej industriji v izvozu zagotovil večji delež, bi to nedvomno vplivalo na dvig cen. Brez vseh umetnih odredb bi se na ta način najlaže doseglo zboljšanje cen. Danes so hladilnice mesne industrije prenatrpane z blagom, kar seveda potiska cene navzdol. Tudi uvedba treh brezmesnih dni je slabo vplivala na razvoj cen.

Potrebno bi pa tudi bilo, da bi se zagotovile svinjerejem zadostne količine koruze. Vsi ti ukrepi bi se morali izdati skupno in samic na ta način bi se dosegle cene, ki bi zadovoljile proizvajalce.

Končno pa je treba rešiti tudi vprašanje oskrbe potrošnikov z mastjo. Kajti če bi cene masti preveč narasle, bi se znova povečala draginja, ki bi zahtevala zvišanje plač, to pa zvišanje proizvodnih stroškov za vse predmete. Znova bi zašli v znani začarani krog.

Vozninska taksa za rekvirirane avtomobile

Zbornica za TOI v Ljubljani je prejela na svojo predstavko finančnemu ministrstvu zaradi odpisa vozninske takse za rekvirirane avtomobile od dravske finančne direkcije obvestilo, da je finančno ministrstvo, oddelek za davke, pod št. 41.799/III z dne 5. julija 1940. izdalo naslednje pogoje:

»Na vprašanje tamkajšne trgovinske zbornice z dne 29. junija 1940. glede oprostitve od takse po tar. post. 101 taksnega zakona za avtomobile, ki so bili rekvirirani za vojne namene, naj se sporoči zbornici naslednje:

Že s tem, ker so bili avtomobili vzeti v vojne namene, je bila njih lastnikom oziroma taksnim zavezancem odvzeta možnost osebnega razpolaganja z njimi ter pri gospodaranju po rekviriranih avtomobilih za čas trajanja rekvizicije. Na ta način je tudi odpadla možnost konkuriranja državnim železnicam po zasebnikih z rekviriranimi avtomobili, zaradi česar tudi preneha pravica države, da pobira vozninsko takso za čas trajanja teh okoliščin, povzročenih z rekvizicijo avtomobilov.

Na podlagi dokumentirane pred-

stavke slehernega zainteresiranega taksnega zavezanca, žigar avtomobil je bil rekviriran, se bo ustavilo pobiranje cele ali delne takse po tem, koliko avtomobilov je bilo rekviriranih od skupnega števila, ki so tvorili podlago pri odmeri takse. Ko rekvizicija preneha ter se vrne avtomobil lastniku v svobodno razpolaganje, se odpiše del odpadajoče takse za ves čas trajanja rekvizicije sorazmerno s številom rekviriranih avtomobilov z ozirom na število onih, ki so tvorili podlago za odmero vozninske takse. Odpisalo se bo samo po naknadno vloženi in dokumentirani prošnji zainteresiranega lastnika.

Po tem navodilu naj se ravna direkcija pri reševanju morebitnih sporov.

O tem pojasnilu so bile obveščene vse davčne uprave na območju ljubljanske finančne direkcije.

Nemški predlog o dobavi celulozne volne

Kakor se poroča iz Beograda, so nemške pristojne oblasti predložile našim oblastem enkratno dobavo tkanin iz celulozne volne. To pa le pod pogojem, da velja za nemško celulozno volno ista carinska postavka ko za bombažne tkanine. Nemčija bi nam dobavila tiskanih tkanin v vrednosti 2 milijona 200.000 RM, barvanih tkanin v vrednosti 525.000 RM, pisano tkanin v vrednosti 750.000 RM in redkih tkanin za zastore v vrednosti 325.000 RM. Skupno bi nam torej dobavila Nemčija tkanin iz celulozne volne za 3.800.000 RM. Če bi naše oblasti to nemško ponudbo sprejele, so Nemci pripravljeni dobaviti nam še naslednje količine teksti-

lij: 250.000 kg celuloznega prediva »B« (vrednost 875.000 RM), 100.000 kg celuloznega prediva »W« (vrednost 440.000 RM), 20.000 kilogramov kamgarna iz čiste volne (320.000 RM) in 20.000 kg prediva za ročno pletenje iz čiste volne (320.000 RM), kar predstavlja skupno vrednost 1.955.000 RM. Razdelitev teh količin pa bi se mogla po želji naših oblasti tudi spremeniti.

Nabava čevljev. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje drugo pismeno licitacijo za dobavo 850 parov čevljev. Licitacija bo dne 19. avgusta ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka, Sv. Jakoba trg št. 2. Pogoji po din 30— v pisarni podpisane direkcije.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Karl Planinšek, trgovina s špecerijskim blagom, Ljubljana. Izbriseta se zaradi smrti javna družbenika Marija in Karl Planinšek, zbog česar je prenehala javna trgovska družba. Lastnik firme odslej Egon Planinšek. Obratni predmet odslej: trgovina z mešanim blagom in pražarna za kavo.

Prometna banka d. d. v Ljubljani. Izbrise se član upravnega sveta Anton Belec, posestnik v Št. Vidu, zaradi smrti.

»Tehnik« Josip Banjai, Ljubljana. Izbrise se dosedanji lastnik Banjai Josip, vpiše pa novi lastnik Franc Bizjak, ravnatelj tvrdke »Radio«, družbe z o. z. v Ljubljani.

Združene opekarne d. d. Ljubljana. Izbrise se zaradi smrti član upravnega sveta Stevan Karamata, vpiše pa se član upravnega sveta dr. Radivojević Miloslav.

»Balkan« mednarodna transportna družba z o. z., Maribor. Besedilo odslej: »Balkan«, specijacija, agentura, komisija in trgovina z manufakturo, družba z o. z. v Mariboru. Predmet obratovanja se je razširil še s trgovino z manufakturo na drobno.

»Unio družba«, tovarna kemično tehničnih proizvodov, družba z o. z. Maribor. Zaznamuje se ustanovitve podružnic v Zagrebu in Beogradu.

Franc Plaskan, Orla vas pri Braslovcah. Obratni predmet odslej: trgovina z živo in zaklano živino ter deželnimi pridelki.

Josip Polanc, trgovina z mešanim blagom in žganjem, Petrovče. Obratni predmet odslej: trgovina brez omejitve določenega blaga.

Viktor Glaser, lesna industrija, trgovina in izvoz, Ruše. Obratni predmet odslej: lesna trgovina.

»Alfa« industrija čevljev, družba z o. z. Slov. Konjice. Zaradi smrti se izbriše poslovodja Nikolaus Tatscher.

Ferdo Smola, zaloga poljedelskih strojev in plugov, Št. Jurij ob juž. železnici. Besedilo firme odslej: Smola Ferdo, zaloga poljedelskih strojev in plugov, lastnica Smola Viljemina. Izbrise se dosedanji imetnici svojčas podeljena prokura.

Franc Kregar & Co., industrijsko izdelovanje in zaloga pohištva, družba z o. z. s sedežem v Vižmarjih. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator mizarjski mojster Franc Kregar.

Izbrisale so se naslednje firme:

Ivan Lapornik in Alojz Kroflič, mesarija v Celju — zaradi smrti družbenika oz. opustitve obratovanja javne trgovske družbe.

»Kanada«, uvoz in izvoz sadja, družba z o. z., Košaki — zaradi končane likvidacije.

Osolin Josip, trgovina z mešanim blagom Laško — zaradi smrti.

Tržišče s surovinami

Po podatkih nemškega statističnega urada je indeks svetovnih cen za surovine narastel od 64,1 v avgustu lanskega leta na 82,7 ob koncu letošnjega aprila (kot baza veljajo cene v l. 1925. do 1929. = 100). Po računu urada pa je trajal ta dvig v glavnem do konca lanskega leta, dočim so ostale cene v prvem letošnjem polletju brez večjih razlik. V Evropi so cene bolj narasle ko v čezmorskih državah. Prav tako se kažejo večje razlike med cenami v vojskujočih se državah ko med onimi v nevtralnih državah. Glavna značilnost je, da se je svetovno tržišče razdelilo na vrsto neodvisnih trgov, kar je nastalo predvsem zaradi številnih prevoznih težav. V čezmorskih državah se kopičijo zaloge blaga s padajočo tendenco cen, dočim se v Ev-

ropi občutno manjšajo zaloge ter imajo zato cene dvigajočo se tendenco. Opaža se tudi, da je dvig cen bolj zadel industrijske surovine, dočim so se cene živilom manj dvignile.

Ameriško kmetijsko ministrstvo je objavilo oceno ameriške pšenične žetve, ki se letos cenj na 19,8 proti 20,4 milijona ton lani. Žetev koruze se cenj na 61,3 milijona ton, kar je 7% izpod lanske, toda 15% nad povprečnim žetevnim donosom. Žetev ječmena se ocenjuje na 6,25, ovsa pa na 14,9

milijona ton, kar je znatno nad lanskim pridelkom. Rž pa bo dala letos mnogo manjši pridelek ko lani.

Cene za druge surovine so se razvijale neenako. Na angleških trgih s surovinami so se cene okrepile, dočim v čezmorskih krajih nazadovale. Izjemo tvorita samo ameriški bombaž in kositer, ki sta v cenah neznatno napredovala. Občutnejše je padla cena ameriškega elektrolitičnega bakra v New Yorku, in sicer od 11 na 10,50.

Angleški vojni proračun 57 milijonov funtov tedenskih izdatkov

Angl. zakladni minister Kingsley Wood je predložil angleški spodnji zbornici dodatni proračun. V utemeljevanju novega proračuna je med drugim izjavil:

Pri predložitvi provizoričnega proračuna za tekoče leto v lanskem aprilu se je računalo, da bo znašal proračun za vojne izdatke 2 milijardi funtov. Skupni vojni izdatki pa so se med tem dvignili na 50 milijonov funtov tedensko in po zadnjih podatkih celo na 57 milijonov. S tem so se vojni letni izdatki zvišali na 2,8 milijarde funtov. Pri tem pa je treba poudariti, da se morajo tudi ti izdatki smatrati kot provizorični. S tem pa se celotni izdatki Anglije povečajo na 3,5 milijarde funtov, deficit pa na 2,2 milijardi funtov. Ta deficit je zelo velik, vendar pa ne tako velik, da bi moral vzbujati vznemirjenje. Kajti za plačilo dela naših čezmorskih obveznosti moremo uporabiti znanje virov, in sicer predvsem na naslednje tri načine: 1. Čezmorsko zlato, ki pripada vladi, moremo prodati drugim narodom. 2. Uporabiti moremo vrednote, ki so bile od britanske vlade odkupljene doma od njih lastnikov. 3. Dominioni in Indija ne porabijo celotnega zneska od prodaje svojih proizvodov britanski vladi, temveč jih puščajo v obliki saldov ali kratkoročnih naložb v Vel. Britaniji. Nočemo sicer naše čezmorske virov uporabiti v preveliki meri, vendar pa nas vojne potrebe silijo, da se teh rezerv v znatni meri poslužimo.

Dočim nam nalaga vojno gospodarstvo številne nove naloge, pa je gospodarski položaj v Angliji manj težaven. Manj denarja se bo izdajalo za življenjske potrebščine ter bo s tem dobljen vir za vladna posojila. Velikanski izdatki vlade so povzročili, da se je skupni ljudski dohodek dvignil.

»Board of Trade« je že izdal uredbo, po kateri mnogi tovarnarji in grosisti ne smejo vsega blaga dobavljati detajlistom v polnem obsegu. Druga odredba prepoveduje dobavo nekaterih strojev za domačo trgovino. S tem naj se omogoči tovarnam, da bodo mogle delati za izvoz, kajti izvoz je za finansiranje naših vojnih izdatkov silno važen.

Glede nevarnosti inflacije je dejal finančni minister, da upa, da se bo mogla ta nevarnost preprečiti. Ne sme pa se pustiti, da bi državni deficit preveč narasel. Zato se morajo vsi osebni izdatki z drakoničnimi ukrepi zmanjšati na najmanjšo mero.

Istočasno pa se morajo davki zvišati in to zvišanje mora zadeti vse prebivalstvo. Nato je napovedal Kingsley Wood razne nove davščine.

Dohodnina, ki znaša sedaj 37,5 odstotka, se bo zvišala po določenih osebnih prilagoditvah na 42,5 odstotka. Prvih 165 funtov, ki so bili dosedaj obdačeni z 18,75 odstotka, bodo v bodoče obdačeni s 25 odstotki. To zvišanje bo dalo letos 60, v vsem fiskalnem letu pa 84 milijonov funtov novih dohodkov.

Ponovno zvišanje obdačenja prejemkov nad 2000 funtov bo dalo v vsem fiskalnem letu 11 milijonov funtov novih dohodkov.

Doma in po svetu

Bolgarska delegata min. predsednik Filov in zunanji minister Popov sta se v petek na poti v Salzburg ustavila v Beogradu, kjer ju je pozdravil pomočnik zun. ministra Smiljanić, ker zun. minister dr. Cincar Marković še ni popolnoma okreval. Na beograjskem letališču sta ostala bolgarska delegata pol ure, nakar sta nadaljevala svoje potovanje v Nemčijo. Ustavila sta se tudi v Budimpešti.

Na povratku iz Rima sta se min. predsednik Gigurtu in zun. minister Manolescu v nedeljo peljala skozi Ljubljano. V imenu naših oblastev sta ju pozdravila podban dr. Majcen in upravnik policije dr. Hacin.

Sovjetski poslanik Plotnikov je obiskal podpredsednika vlade dr. Mačka ter ostal pri njem dalj časa. Razgovor je potekel v zelo prijateljskem duhu.

Politična posvetovanja so zopet oživel zadnje dni. Naglašja pa se, da se sedanja vladna koalicijska ne bo spremenila, ker je trdna in tudi ni nobenih nesoglasij med vladnimi skupinami.

Na Bled je zopet prišlo več ministrov in je sedaj Bled živahno središče političnih posvetovanj.

»Samouprava« nadaljuje svojo kampanjo proti prostozidarjem v Jugoslaviji in zahteva, da državna oblast z železno roko zatre vsako prostozidarstvo v Jugoslaviji, ker so jugoslovanske lože prejemale svoja navodila iz tujine.

Obrtno razstavo v Št. Vidu je v nedeljo slovesno otvoril ban dr. Načič. Na razstavi je razstavilo 42 mizarjskih mojstrov iz Št. Vida ter okolice svoje odlične proizvode. Posebno pozornost vzbuja razstavljeno pohištvo. Razstava bo odprta do 18. avgusta ter njen obisk toplo priporočamo.

Zvišale so se poštne pristojbine za časopise, in sicer v precej občutni meri. Ker časopisi tega zvišanja ne morejo prevladati na naročnike, bodo zaradi tega precej prizadeti.

Poštno ministrstvo je odpovedalo posebni poštini sporazum s Češko-Moravsko in se morajo od 1. avgusta dalje plačevati za promet s Češko-Moravsko iste takse ko za promet z drugimi državami.

Ustanovitev zavoda za proučevanje gradbenega materiala zahteva Zveza hrvatskih obrtnikov v Zagrebu, da bi se na ta način onemogočila uporaba slabega gradbenega materiala.

Učinek te nove davščine bo, da prejme država devet desetih dohodkov nad 20.000 funtov. S tem se bodo državni dohodki zvišali od 290 milijonov pred petimi leti na 639 milijonov danes.

Davek od dediščin se bo zvišal za vsa premoženja nad 10.000 funtov za 10 odstotkov.

Zvišanje takse za gledališke in kino-vstopnice bo dalo 2 milijona funtov na leto več dohodkov.

Od luksuznih predmetov se bo pobirala posebna davščina v višini 33 in pol odstotka. Od drugih predmetov, kakor od obleke in čevljev (razen od otroških oblek in čevljev) se bo pobirala davščina v višini 16,5 odstotka.

Glede posojil je dejal minister, da je ministrstvo od prodaje tri-odstotnih vojnih bonov že dobilo 300 milijonov funtov, nadalje 250 milijonov na podlagi izkazov o prihrankih in 110 milijonov funtov na podlagi novih dva in pol-odstotnih vojnih bonov.

Svoj ekspezo je zaključil zakladni minister z besedami: Kakor na vojaškem polju, tako smo odločeni tudi na polju financ nadaljevati svojo pot z vso neizprosno ter prevzeti vse žrtve, ki so za končno zmago potrebne.

Banska uprava v Ljubljani sporoča vsem, ki so zaprosili za dodelitev koruze, da je nima. Pričakovati pa je, da se bo sedanje pomankanje koruze kmalu nehalo.

Urad za kontrolo cen je začel proučevati proizvodne stroške za premog. V najkrajšem času bodo maksimirane tudi cene za vse vrste premoga v naši državi.

V kratkem bo izdana uredba o oljarih, ker je bil med zainteresirani dosežen sporazum.

Zagrebska občina je sklenila, da proda na dražbi vse javne ure, ker da je njih vzdrževanje predrago. Vse ure bi se morale temeljito popraviti, kar bi veljalo 700.000 din, vzdrževanje ur pa letno še 40.000 dinarjev.

Jugorav je imel občni zbor in sklenil med drugim resolucijo, v kateri se zahteva odprava kartelov.

V premogovniku v Aleksincu je 253 metrov globoko pod zemljo eksplodiral metan. Od 35 rudarjev, ki so bili v rovu, je bilo ubitih 11, med njimi je bil tudi Slovenec Anton Harinski. 24 rudarjev se je rešilo v zadnjem hipu z največjo težavo. V premogovniku je odpotovala preiskovalna komisija.

Generalni kongres bolgarske velike prostozidarske lože je sklenil, da se razpuste vse prostozidarske lože na Bolgarskem.

Angleška oblastva v Port Saidu so zadržala romunsko tovorno ladjo »Bukeli« ter dve romunski petrolejski ladji, kar se smatra kot angleški protiukrep za zaplenbo 13 angleških vlačilcev na Donavi.

Romunija ne bo pretrgala diplomatskih odnosov z Vel. Britanijo, kakor so izjavili v romunskem poslanstvu v Londonu po odpoklicu poslanika Tilea.

Delegacija madžarske vlade bo najbrže prihodnji teden povabljen v Moskvo, kakor se poroča iz Budimpešte. Madžarski listi pravijo, da se bo pri tej priliki razpravljalo o vprašanju Podkarpatske Rusije.

Po ameriških vesteh bi bila Nemčija pripravljena skleniti mir z Anglijo, če odstopi min. predsednik Churchill, če Anglija omeji svoje oboroževanje ter prizna nemško nadoblast na evropskem kontinentu. Iz Londona se poroča, da angleška vlada vse te pogoje odklanja.

Vlada češkomoravskega protektorata je zaradi angleškega priznanja dr. Benešove vlade izdala povelje, v katerem naglašja, da je edini zakoniti zastopnik češkega naroda predsednik Hacha in od njega postavljena vlada. Češki narod je zvesto za svojim predsednikom in zvesto izpolnjuje svoje dolžnosti do nemškega rajha. Češki narod veruje v besede Hitlerja in v svojo srečno bodočnost pod varstvom velikega nemškega rajha.

Nekdanji ameriški veleposlanik v Berlinu Guerard je izjavil, da bodo Združene države Sev. Amerike v pol leta vstopile v vojno.

Zunanje-politični odbor v Washingtonu je odobril zakonski predlog, da se smejo uporabiti ameriške ladje za prevoz angleških otrok iz Anglije v Ameriko.

Bretence so začeli močno akcijo za samostojnost Bretonije. Nemci so to gibanje že priznali s tem, da so ustvarili mesto guvernerja za Bretonsko ter temu guvernerju podredili vseh pet bretonskih okrajev. V Rohanu se je ustanovil bretonski narodni svet, ki naj bi upravljal bretonsko narodno državo. V političnem programu sveta se pravi, da tvori bretonski narod narodno, duhovno, politično in socialno skupnost.

Ker je v Franciji po podpisu premirja z Nemčijo in Italijo izginilo zelo mnogo orožja, je izdala francoska vlada poziv, da morajo vsi državljani v predpisanim roku vrniti orožje. Prestopki proti tej odredbi se bodo baje kaznovali s smrtjo.

Oton Strasser, ki je bil svoje dni dsumljen, da je sodeloval pri atentatu na Hitlerja v Münchnu, je bil aretiran v Parizu, kjer je bival po svojem begu iz Nemčije. Tudi več drugih nemških emigrantov je bilo aretiranih v Parizu.

Odločitev ameriške vlade, da se ne bodo smeli še nadalje izvažati petroleja, nafta in kovine v Evropo in Azijo razen v angleške dežele, je vzbudila na Japonskem veliko vznemirjenje. Japonski časopisi pišejo, da imajo Združene države tako mnogo nafte in kovin, da ne bi prišla ameriška industrija niti v najmanjšo zadrego, če bi se te surovine še nadalje izvažale iz Amerike. Cilj ameriške vlade da je čisto prozoren, da namreč hoče povzročiti težave državam, ki so na uvoz teh predmetov navezane, ki pa niso v prijateljstvu z Anglijo.

V Italiji bodo letos zbrali 400.000 ton starega železa, za 100.000 ton več kakor lani.

Uporaba radijskih aparatov v zasebnih avtomobilih je v Italiji odslej prepovedana. Aparati so že začeli demontirati.

Korporacijsko ministrstvo v Italiji je izdalo nove omejitve glede potrošnje mesa in kruha.

Promet skozi Gibraltarsko ožino je v zadnjem času silno padel. Gibraltarsko pristanišče je danes prazno oz. v pristanišču so samo vojne ladje.

Odlog plačil

je bil podaljšan Hranilnici in posojilnici v Metliki od petih na osem let, računajoč ta rok od 18. oktobra 1935. dalje.

Zunanja trgovina

Naša trgovinska delegacija se mudi v Berlinu že 14 dni. Nemčija želi zvišati uvoz žita in kovin iz Jugoslavije. Zlasti želi, da bi v bodoče dobavljali Nemčiji vse ono blago, ki smo ga po pogodbi obljubili Franciji in ga dobavljali Angliji. Glede kovin teko pogajanja gladko, težje vprašanje pa pomeni izvoz pšenice, ker je letos naša pšenična žetev tako slaba, da imamo sami premalo pšenice. Laže pa se bo uredila stvar s koruzo. Upati je, da bodo pogajanja vendarle uspešna.

Madžarska težka industrija je bila lani izredno dobro zaposlena. V l. 1929, ki se je smatralo kot najboljšo leto, je bilo v madžarski težki industriji zaposlenih 70.000 delavcev, lani pa jih je bilo 150.000. Vsota izplačanih mezd se je zvišala od 125 milijonov pengov v letu 1929 na 300 milijonov v l. 1939., vrednost proizvodnje pa od 300 na 800 milijonov pengov.

Madžarska vlada je odredila, da se smejo letos graditi stavbe, za katere so potrebne surovine, katerih uporaba je omejena, samo proti predhodnemu dovoljenju oblasti.

Ameriška zvezna komisija za pomorstvo je dovolila izvoz bencina iz USA v Sovjetsko Rusijo. Bencin je namenjen za Sibirijo.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

listega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!